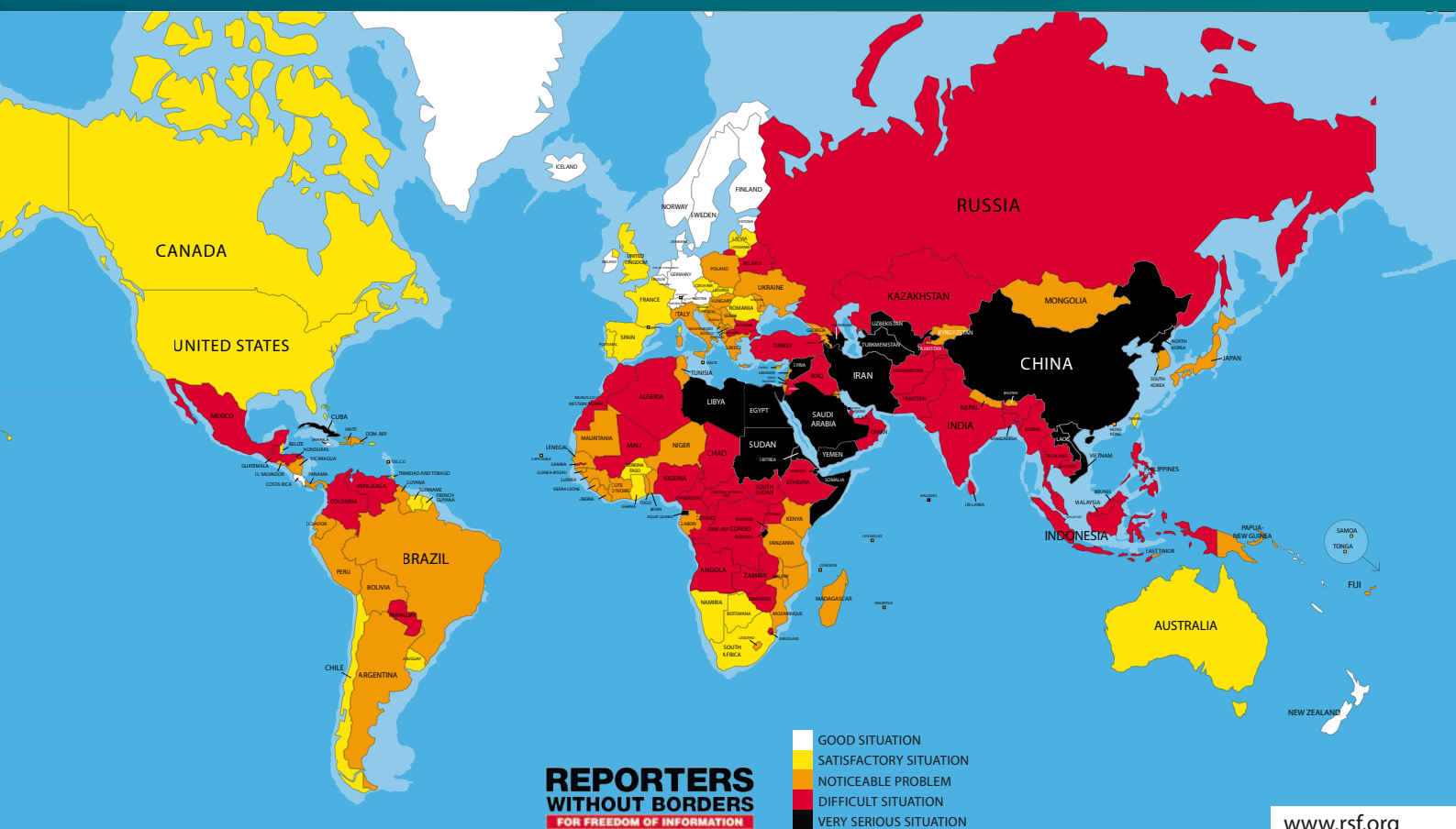

Aktuální otázky lidských práv

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

květnové vydání Bulletinu Centra pro lidská práva a demokratizaci zahajujeme článkem Moniky Hanych o svobodě médií ve státech Visegrádské čtyřky. Jak si Česká republika, Slovensko, Polsko a Maďarsko vedou v oblasti svobody tisku? A jaký je trend tohoto vývoje?

V sekci Mezinárodní trestní spravedlnost přináší Katarína Hukelová zprávu o tom, že Mezinárodní trestní soud začal řešit nový případ. Obviněný Al Hassan pochází z Mali, kde vykonával funkci velitele náboženské policie v oblasti Timbaktu a podle žalobkyně je zodpovědný za válečné zločiny a zločiny proti lidskosti.

Tereza Bártová z evropské sekce pojednává o tom, že v létě vstoupí v platnost Protokol č. 16 k Evropské úmluvě o lidských právech. Nejvyšší soudy států, které jej ratifikovaly, se tak budou moci obracet na Evropský soud pro lidská práva s žádostmi o poradní

posudek k závažným otázkám interpretace a aplikace Úmluvy.

Martin Pracný ze sekce Mezinárodní politika, byznys a lidská práva se zaměřuje na případ tří belgických firem, které jsou vyšetřovány za vývoz chemikálií do Sýrie.

Lukáš Novák se v rámci české sekce věnuje v médiích hojně diskutovanému případu Jevgenije Nikulina, a rovněž Sáliha Muslima. Oba případy se týkají zadržení občana cizí národnosti na území ČR, přičemž Jevgenij Nikulin byl následně vydán do USA. Jak v uvedených případech české orgány postupovaly?

Příjemné počtení Vám přeje

za Centrum pro lidská práva a demokratizaci

Jan Lhotský

Obsah

Téma	3
• Svoboda médií v zemích V4 v ohrožení?	3
1) Mezinárodní trestní spravedlnost	7
• Případ Al Hassan z Mali před Mezinárodním trestním soudem	7
2) Evropský systém ochrany lidských práv	9
• Protokol č. 16 k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv vstupuje v platnost	9
3) Mezinárodní politika, byznys a lidská práva	11
• Belgické firmy jsou vyšetřovány za prodej chemikálií do Sýrie	11
• Moderní otroctví i ve Velké Británii	13
• Krize ve Venezuele	15
4) Česká republika a lidská práva	17
• Česká republika rozhoduje o osude Jevgenij Nikulina a Sálíh Muslima	17
• Ombudsmanka vydala výroční zprávu o své činnosti za rok 2017	21
+ Monitoring lidskoprávních publikací (s. 25), Redakce Bulletinu (s. 26)	

Titulní fotografie: Svoboda médií v jednotlivých zemích světa v roce 2017, zdroj: Reporters Without Borders, www.rsf.org, © 2018 RSF.

SERVIS PRO ZÁJEMCE O LIDSKÁ PRÁVA NA WEBU CENTRA

Pokud se zajímáte o lidská práva, na webu Centra najdete několik zajímavých stránek, které by vám mohly usnadnit práci. Je zde například seznam letních škol, které můžete letos navštívit, včetně deadlinů, školného a odkazů.

Na webu je i *beta verze* našeho Manuálu k výzkumu lidských práv s řadou odkazů na užitečné zdroje včetně výzkumných mezinárodněprávních a lidskoprávních manuálů amerických univerzit nebo lidskoprávních blogů.

Více na www.centrumlidskaprava.cz

Téma

Svoboda médií v zemích V4
v ohrožení?

Monika Hanych

Přestože svoboda tisku patří mezi pilíře demokracie, její úroveň v zemích Visegrádské čtyřky v posledních letech upadá. Dlouhodobou strategií maďarského premiéra umlčovat opoziční hlasy následuje již tři roky také Polsko. A ani Česko či Slovensko nejsou premianty: vražda slovenského novináře, slovní útoky na žurnalisty a zvyšující se koncentrace vlastnictví médií jsou jen některé z ukazatelů zhoršení mediální svobody.

Lekce z Maďarska: při úpadku médií nejvíce ztratí veřejnost

Po nedávném parlamentním volebním vítězství Viktora Orbána a jeho strany Fidesz přestaly vycházet noviny Magyar Nemzet, které byly nejhlasitějším kritikem tamního politického režimu. Po levicovém deníku Népszabadság, jenž skončil v říjnu 2016, jde již o druhé výrazné médium, které ukončilo činnost kvůli politické situaci v zemi.

„Nesmíme zapomínat, že to nejsou novináři a redaktoři, ale maďarská veřejnost a maďarské demokratické instituce, kdo má při současném úpadku svobody tisku nejvíce co ztratit. Pluralita politických názorů nemůže existovat bez politického fóra, kde lze svobodně diskutovat. Držitelé moci se nemohou zodpovídat veřejnosti, pokud se jejich skryté machinace nikdy nedostanou na světlo. Svoboda tisku je proto základním prvkem demokracie a její úpadek v Maďarsku by měl být věcí nás všech,“ řekl už v roce 2016 po uzavření redakce Népszabadság maďarský filosof a publicista Zsolt Kapelner.

Situace týkající se svobodných médií v zemi se však od té doby ještě zhoršila. Podle hodnocení americké nevládní organizace Freedom House, která se zaměřuje na stav demokracie a svobodu médií, jde letos již o desátý rok v řadě, kdy se stav demokracie v Maďarsku zhoršil. Jako jediná ze zemí V4 také podle tohoto hodnocení již nespadá do kategorie konsoli-

Maďarský premiér Viktor Orbán [1]

dovaných demokracií, ale přesunula se do skupiny tzv. semi-konsolidovaných demokracií, kam patří například Srbsko, Černá Hora nebo Bulharsko.

Oznámení o skončení vydávání novin Magyar Nemzet přišlo v úterý 10. dubna, krátce po parlamentních volbách, a hned následující den vyšel poslední výtisk. Vydavatel ukončil také vysílání rozhlasové stanice Lanchid. Noviny provozoval maďarský oligarcha Lajos Simicska, který paradoxně do roku 2015 býval klíčovým Orbánovým spojencem a dlouholetým přítelem. Po vzájemných neshodách ale začal premiéra výrazně kritizovat. Jeho média se stala symbolem nezávislých, opozičních hlasů vůči vládě a začala mimo jiné zveřejňovat informace o maďarských korupčních skandálech a dalších politicky citlivých tématech.

Jako hlavní důvod ukončení vydávání uvedl Simicska finanční problémy. O výrazný zdroj příjmů přicházel právě proto, že ve svých médiích ztratil jakoukoliv inzerci ze strany státu. Pokud si navíc soukromé společnosti v těchto novinách inzertní

1938-2018

MAGYAR NEMZET

A Nemzet Lap- és Könyvkiadó Kft. közleménye

Szerdán megszűnik a Magyar Nemzet.

10:43 | Belföld

Maďarské opoziční noviny Magyar Nemzet po 80 letech končí [2]

prostor zakoupily, politické vedení země to považovalo za jasně deklarovaný protivládní postoj. Taková společnost pak riskovala kontrolu ze strany státních úřadů a další možné formy „obtěžování“.

Stop Sorosovi a nevládním organizacím

Finančním problémům ale čelí i další nezávislá maďarská média. Stát totiž jednoduše určuje, kam se smí a nesmí zadávat reklama, a to tím, že ji sám posílá jen do vybraných periodik. Případně v nich skupuje podíly, ať už přímo nebo přes své spřízněnce. Tím jednoduchou formou dělí média na provládní, či naopak opoziční a protirežimní.

Po drtivém vítězství strany Fidesz v parlamentních volbách se navíc očekává, že postup vůči nezávislým médiím ještě vzroste. Už nyní si přitom maďarští novináři stěžují, že jim práci komplikuje řada zákonů a často až nepřiměřeně přísné sankce za spáchání trestného činu pomluvy.

To vše spolu s dalšími opatřeními, které nový kabinet chystá, velmi pravděpodobně zhorší situaci svobodných médií i občanské společnosti. Mezi další chystané kroky patří například legislativní balíček přezdívaný „stop Sorosovi“, který má zabránit jeho nevládní organizaci Open Society a dalším, které se zabývají problematikou migrace a uprchlictví, získávat dotace či efektivně fungovat.

Vražda novináře na Slovensku, výhrůžky a kalašnikov v Česku

Až donedávna patřilo v oblasti svobody médií Slovensko mezi země s relativně dobrými výsledky s drobnými výkyvy (jako například vyhrožování nebo zastrašování novinářů). To se ovšem radikálně změnilo po vraždě slovenského novináře Jána Kuciaka a jeho partnerky.

Mezinárodní společenství i slovenští občané proto vyvíjejí tlak na důsledné vyšetření činu a jmenovité označení těch, kteří k neblahé situaci dlouhodobě přispívají. Generální tajemník organizace Reportéři bez hranic Christophe Deloire vyzval bývalého premiéra Roberta Fica, aby se omluvil za své dřívější urážky novinářů. Fico měl s pracovníky sdělovacích prostředků dlouhodobě napjaté vztahy, přičemž v používaných nadávkách se příliš nelišil od Miloše Zemana.

Český prezident pomyslnou hranici zastrašování novinářů nejvíce překročil v říjnu 2017, kdy se na tiskové konferenci chlubil maketou známého ruského samopalu kalašnikov AK-47 s nápisem „na novináře“. Celá záležitost by asi působila úsměvně, kdyby šlo o jednoznačnou recesi bez širšího negativního kontextu. Nicméně s ohledem na prezidentovy výroky, že novináři by se měli likvidovat,[1] nebo výhrůžku kameramanovi České televize, že „pokud neuhne, tak ho zabiju“, se zvedly proti prezidentovu chování vlny protestů.

Stav demokracie i médií v Česku se loni mírně zhoršil

Jak Česko, tak Slovensko se vyznačují i dalšími znaky, které svobodě médií nenapomáhají. Jde například o zařazení pomluvy mezi trestné činy s možností uložení trestu odnětí svobody konkrétní osobě, čehož politici či další vlivní hráči mohou využít k zastrašování novinářů,[2] nebo o pokusy politiků zvýšit svůj vliv na veřejnoprávní média. Česká republika i Slovensko se proto v roce 2017 v hodnocení svobody médií podle Reportérů bez hranic propadly o deset, resp. jedenáct příček.

Na oba mediální trhy také čím dál častěji vstupují oligarchové či byznysmeni, kteří kupují média nikoliv kvůli zisku či podpoře kvalitní žurnalistiky, ale kvůli svému podnikatelským zájmům. Koncentrace mediálního trhu přitom narůstá. Nejnověji společnost Czech Media Invest, kterou spoluvlastní podnikatel Daniel Křetínský, přikoupila do svého rozsáhlého mediálního portfolia některá česká rádia včetně dvou ze tří nejposlouchanějších (Frekvence 1 a Evropa 2).

Czech Media Invest již nyní v Česku vydává deníky (Blesk, Aha!, Sport, E15), desítky časopisů (např. Re-

flex) a webových titulů. Přestože není známo, že by se Křetínský v současnosti snažil ovlivňovat obsah svých médií, v minulosti se objevily spekulace například o tom, že deník Blesk v určitém období stranil Andreji Babišovi. A jeho společník Patrik Tkáč už při dřívější koupi mluvil o tom, že když rozhodovali o investici do českých médií, jako jeden z důvodů padala i "obrana aktiv" jejich společnosti.

Dalším problémem je pak koncentrace křížového vlastnictví (které umožňuje propojovat vlastnictví napříč různými typy médií), jež podle výzkumu Media Pluralism Monitor představuje výrazné riziko českého mediálního trhu.[3]

Z hodnocení organizace Freedom House pak vyplývá, že celkově se stav demokracie v Česku za poslední rok mírně zhoršil – klesl z hodnoty 2,25 na 2,29. Hodnocení je založeno na škále od 1 do 7, kde nižší číslo znamená vyšší kvalitu demokracie. Hodnotí se na základě těchto kritérií: demokratická správa země, volební proces, občanská společnost, nezávislost médií a soudů, samospráva a korupce. Nejhůře si tuzemsko vede v oblasti korupce a správě země. Slovensko si udrželo stav hodnocení 2,61 z minulého roku, výrazně nejhůře je na tom také v oblasti korupce.

Stav demokracie v tranzitních zemích v roce 2017 [3]

Polská situace: útoky na nezávislost médií

Ještě před pár lety Polsko patřilo v rámci Evropské unie mezi premianty ze zemí bývalého východního bloku. Od roku 2015, kdy získali poslanci strany Právo a spravedlnost (PiS) nadpoloviční většinu v Sejmu, se ale proevropská orientace země včetně podpory liberálnější demokracie zcela vytratila.

Strana například prosadila novelu zákona o veřejnoprávních médiích, která vládě umožňuje dosazovat do vedení veřejnoprávní televize a rozhlasu své kandidáty. Od té doby už vyměnila ředitele televize, rozhlasu i tiskové agentury a o práci přišlo mnoho dlouholetých redaktorů. „Jde o přímý útok na nezávislost veřejnoprávních médií v Polsku. [Nový] systém činí veškerá jejich zásadní rozhodnutí přímo závislými na vládě,“ varovala Evropská vysílací unie v oficiální výzvě, k níž se připojila také Česká televize.

O dalším polském návrhu zákona v oblasti médií se zatím tolik nemluví. V Sejmu ale leží už od podzimu roku 2017. Zaměřit se chce na omezení zahraničních společností, jejichž podíl na polském mediálním trhu bude vyhodnocen jako „dominantní“. Oficiálním cílem je podle ministra kultury Pawla Lewandowskiego „zvětšit pluralitu názorů“, protože „pokud máte na trhu tři, čtyři velké mediální skupiny, tak mohou prosazovat své názory a ovlivňovat události, což není v národním zájmu.“

Jak ale prokázaly dřívější kroky polské vlády, „národní zájem“ je velmi ohebný termín, který se dá vykládat různými způsoby. Kritici zákona proto tvrdí, že jde o další krok, jak snížit podíl zahraničních vlastníků polských médií a znemožnit práci vydavatelstvím, která jsou vůči vládě kritická.

Svobodu médií je třeba hlídat

Mnozí odborníci upozorňují, že Polsko v mediální oblasti postupuje obdobně jako maďarský premiér Viktor Orbán. Právě jeho kroky způsobily, že americká nevládní organizace Freedom House za dobu jeho působení snížila hodnocení maďarského tisku ze stupně „svobodný“ na „částečně svobodný“ a po roce 2015 tento vzorec úplně stejně následovalo také Polsko.

V tomto ohledu jsou na tom stále česká a slovenská média lépe, oběma zemím totiž zatím v hodnocení u svobody tisku svítí stupeň „svobodný“. Vzhledem k vysoké koncentraci vlastnictví na obou mediálních trzích, nestabilní politické situaci a nedávné vraždě novináře Kuciaka na Slovensku ale rozhodně nejde o nic, co bychom měli pro blízkou budoucnost brát za samozřejmé. Naopak, se vzrůstajícími tendencemi omezovat svobodu médií v mnoha (nejen) evropských zemích se bude třeba mít velmi na pozoru, abychom polskou či maďarskou cestu nenásledovali také.

Poznámky

- [1] Viz např. Hanák, Peter. Kriminalizácia žurnalistiky: Trestne stíhaní novinári na Slovensku v európskej perspektíve, Mediální studia, 2016, 2.
- [2] Pronesené na státní návštěvě v Rusku v rozhovoru s prezidentem Vladimírem Putinem.
- [3] Je to zejména kvůli absenci regulace, která by zabraňovala propojovat vlastnictví napříč různými typy médií. Zákon o provozování rozhlasového a TV vysílání řeší otázku křížového vlastnictví jen do určité míry v případě televize a rádia, vůbec se pak netýká tištěných a online médií.

Zdroje

- Dunai, Marton. Major Hungarian opposition newspaper to close after Orban victory. Reuters.com, 10. dubna 2018 (<https://www.reuters.com/article/us-hungary-election-media/major-hungarian-opposition-newspaper-to-close-after-orban-victory-idUSKBN1HH10S>).
- Hájek, Adam. Polská vláda krotí soukromá média. Chce, aby psala v národním zájmu. iDnes.cz, 19. srpna 2017 (https://zpravy.idnes.cz/polsko-jaros-aw-kaczy-ski-media-reforma-zahranicni-kapital-pag/zahranicni.aspx?c=A170815_162318_zahranicni_aha).
- Media Pluralism Monitor 2016 – Results. Centre for Media Pluralism and Media Freedom, 2017 (<http://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/mpm-2016-results/czech-republic/>).
- Reporters without borders. Freedom of Information. Reporters without borders, 2018 (rsf.org).
- Schenkkan, Nate et al. Nations in Transit 2018: Confronting Illiberalism. Freedom House, 2018 (<https://freedomhouse.org/report/nations-transit/nations-transit-2018>).
- Zalan, Eszter. Hungary plans to paralyse NGOs dealing with migration. EU Observer, 15. února 2018 (<https://euobserver.com/beyond-brussels/140990>).

Fotografie

- [1] Staronový vítěz maďarských parlamentních voleb Viktor Orbán, zdroj: European People's Party, flickr.com, CC BY 2.0.
- [2] Maďarské opoziční noviny Magyar Nemzet po 80 letech končí, zdroj: mno.hu, webové stránky Magyar Nemzet, © 2018 Nemzet Lap-és könyvkiadó Kft.
- [3] Stav demokracie v tranzitních zemích v roce 2017, zdroj: Freedom House Statistics Europa 2017.

1) Mezinárodní trestní spravedlnost

Připravil Jan Lhotský

Prípad Al Hassan z Mali pred Medzinárodným trestným súdom

Katarína Hukelová

Po prelomovom prvom prípade Al Mahdi týkajúcom sa ničenia historického a kultúrneho dedičstva v Mali prejednáva približne po roku a pol Medzinárodný trestný súd ďalší obdobný prípad.

Po tom čo Medzinárodný trestný súd (MTS) v septembri 2016 uznal za vinného zo spáchania vojnových zločinov útoku a zničenia historických a náboženských objektov v Timbuktu Ahmada Al Faqi Al Mahdiho, bývalého veliteľa džihádistickej skupiny, a odsúdil ho na deväť rokov väzenia, prejednáva MTS ďalší prípad týkajúci sa ničenia historického a kultúrneho dedičstva v Timbuktu, Mali.

Obvineným je Al Hassan Ag Abdoul Aziz Ag Mohamed Ag Mahmoud (Al Hassan), 41-ročný rodák z oblasti Timbuktu, pochádzajúci z Tuarégskeho kmeňa Kel Ansar, ktorý od roku 2012 vykonával funkciu veliteľa náboženskej polície po tom, čo džihádistická skupina Ansar Dine spolupracujúca s miestnou odnožou Al Kaida, prevzala kontrolu nad Timbuktu.

Al Hassan ako veliteľ náboženskej polície a vykonávateľ rozsudkov náboženského tribunálu v Timbuktu mal aktívne napomáhať v zavádzaní striktnej verzie moslimského práva šarija ako aj uzavieraní vynútených manželstiev vedúcich k znásilňovaniu žien a dievčat. Rovnako mal participovať aj pri ničení náboženských a historických budov v Timbuktu a okolí, ktoré sú pozostatkami „zlatého veku“ Timbuktu 14. storočia, kedy bolo práve Timbuktu hlavnou obchodnou cestou a centrom súfijského islamu.

Sudca senátu I pre prípravné konanie MTS vydal v marci 2018 zatykač na Al Hassana z dôvodu možného spáchania vojnových zločinov a zločinov proti ľudskosti v severnom Mali v období rokov 2012 a 2013, nakoľko je dôvodné veriť, že Al Hassan zohrával kľúčovú úlohu pri páchaní zločinov proti historickému a kultúrnemu dedičstvu v Mali ako aj pri páchaní zločinov založených na náboženskej a rodovej perzekúcii civilného obyvateľstva.

Tuarégsky muž v Mali [1]

Al Hassan bol koncom marca 2018 prevezený do detenčného zariadenia MTS v Haagu, po tom čo približne rok strávil vo väzbe v Mali. Následne začiatkom apríla 2018 predstúpil pred sudcu MTS pre prípravné konanie. Po overení jeho totožnosti sa v rámci prejednanja pred súdom nevyjadril k obvineniam, namietal len podmienky detenčného zariadenia. Podľa pravidiel MTS zatiaľ nebol formálne obžalovaný, nakoľko pojednávanie vo veci potvrdenia obvinenia je vytyčené na 24. septembra 2018.

Situácia v Mali bola MTS postúpená vládou Mali v júli 2012. V polovici januára 2013 Úrad prokurátora MTS otvoril vyšetrovanie možných zločinov

Timbuktu [2]

spáchaných na území Mali od roku 2012.

Vec Al Hassan je v poradí druhým prípadom v rámci vyšetrovania situácie v Mali. Nepochybne bude zaujímavé sledovať ďalší vývoj tohto prípadu, pričom ho bude zároveň možné porovnávať už so spomínaným prelomovým prípadom odsúdeného bývalého veliteľa Ansar Dine Al Mahdiho.

Zdroje

Berg, van den, S., Deutsch, A., Heinrich, M.: Mali War Crimes Suspect Appears before Hague War Crimes Judges, Reuters, 4. apríl 2018 (<https://www.reuters.com/article/us-icc-mali/mali-war-crimes-suspect-appears-before-hague-war-crimes-judges-idUSKCN1HB13U>).

ICC: Al Mahdi Case, International Criminal Court, č. 01/12-01/15 (<https://www.icc-cpi.int/mali/al-mahdi>).

ICC: Situation in Mali: Al Hassan Ag Abdoul Aziz Ag Mohamed

Ag Mahmoud surrendered to the ICC on charges of crimes against humanity and war crimes in Timbuktu, International Criminal Court, č. ICC-CPI-20180331-PR1376, 31. marec 2018 (<https://www.icc-cpi.int/Pages/item.aspx?name=pr1376>).

Maler, S., Sterling, T.: Mali War Crimes Suspect in Custody: International Criminal Court, Reuters, 31. marec 2018 (<https://www.reuters.com/article/us-icct-mali/mali-war-crimes-suspect-in-custody-international-criminal-court-idUSKBN1H70QB>).

Trigt van, E.: Mali War Crimes Suspect Mr. Al Hassan Makes Initial Appearance Before the ICC, Peace Palace Library, 5. apríl 2018 (<https://www.peacepalacelibrary.nl/2018/04/mali-war-crimes-suspect-mr-al-hassan-makes-initial-appearance-before-the-icc/>).

Fotografie

[1] Tuarégsky muž v Mali, autor: Kevin Sharp, február 199, www.flickr.com, Creative Commons, CC BY NC 2.0.

[2] Mopti's mosque, Autor: Carsten ten Brink, 26.12.2006, www.flickr.com, Creative Commons, CC-BY-MC-ND 2.0.

2) Evropský systém ochrany lidských práv

Připravili Kateřina Šimonová a Hubert Smekal

Protokol č. 16 k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv vstupuje v platnost

Tereza Bártová

Od 1. srpna 2018 se mohou členské státy Rady Evropy, které ratifikovaly Protokol č. 16 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, obracet na Evropský soud pro lidská práva s žádostmi o poradní posudek k závažným otázkám interpretace a aplikace Úmluvy. Co má Protokol přinést, jak takový mechanismus bude vypadat a co na to Česká republika?

Již v roce 2013 přijal Výbor ministrů Rady Evropy 16. protokol k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen Úmluva). Až 12. dubna tohoto roku však byla ratifikací desáté členské země, Francie, splněna podmínka pro vstup tohoto protokolu v platnost.

Spolu s Albánií, Arménií, Estonskem, Finskem, Gruzii, Litvou, San Marinem, Slovinskem a Ukrajinou tak budou moci nejvyšší soudy Francie od 1. srpna 2018 požádat Evropský soud pro lidská práva (dále jen ESLP či Soud) v konkrétních věcech o poradní posudek k závažným otázkám interpretace a aplikace Úmluvy.

Mechanismus žádostí o poradní posudky

Žádost se musí týkat případu probíhajícího před vnitrostátními soudy. Podání žádosti však není pro soudy povinné a i v případě, že se rozhodnou žádost podat, mohou ji kdykoliv vzít zpět. Nejvyššími soudy se dle důvodové zprávy nerozumí pouze soudy ústavní či jiné obdobné soudy, ale i soudy nižší, které pro určitou kategorii věcí mohou představovat soud poslední instance. Rozhodnutí o tom, které soudy se budou moci na ESLP obrátit, náleží samotným smluvním státům. Důvodová zpráva pouze před volbou, která by vedla k nadměrnému množství žádostí, doporučuje volbu takové úrovně, na které může být veden patřičný dialog.

G. Raimondi a Jürgen Ligi ve Štrasburku [1]

O přijetí či odmítnutí žádostí národních nejvyšších soudů rozhoduje pětičlenný panel složený ze soudců velkého senátu. Dle důvodové zprávy musí být odmítnutí žádosti odůvodněno, a to právě kvůli posílení dialogu mezi ESLP a jednotlivými vnitrostátními soudními systémy. Dalším účelem odůvodnění je vyjasnění toho, co dle Soudu představuje zásadní otázky interpretace a aplikace. Samotný poradní posudek pak vydává velký senát Soudu.

Cílem nového protokolu je vyřešit dané otázky ještě předtím, než se dostanou do Štrasburku, ušetřit tak prostředky Soudu a umožnit rychlejší a správné vyřešení případu na národní úrovni. Dle předsedy štrasburského soudu Guida Raimondiho se jedná o milník v historii Úmluvy, který posílí dialog mezi ESLP a vnitrostátními vyššími soudy. Zároveň představuje významný krok vpřed pro ochranu lidských práv, ale i novou výzvu pro Soud samotný.

Štrasburský soud [2]

A co na to Česká republika?

Když byl Raimondi v létě minulého roku pozván Ústavním soudem do České republiky, hovořilo se mimo jiné právě i o možné ratifikaci Protokolu Českou republikou. Nabízejí se tak hned dvě otázky, zda a kdy by mohlo k podpisu a následné ratifikaci dojít a jaké soudy by měly mít možnost o poradní posudek Soud požádat. Ve hře jsou v kontextu České republiky zřejmě pouze dvě varianty. První varianta svěřuje novou pravomoc pouze Ústavnímu soudu, druhá možná varianta pak spolu s Ústavním soudem i Nejvyššímu soudu a Nejvyššímu správnímu soudu.

Pro první možnost hraje to, že Úmluva je dle konstantní judikatury Ústavního soudu součástí ústavního pořádku. V případě, že by tak obecný soud byl toho názoru, že je konkrétní zákon v rozporu s Úmluvou, měl by se obrátit na Ústavní soud, který by se dále mohl obrátit na ESLP. Na základě určité procesní ekonomie by se ale dalo přiklonit i k druhé variantě. Pokud by šlo danou věc vyřešit již na úrovni obecného soudnictví, zdálo by se vhodnějším, aby taková možnost existovala. Navíc s podobným systémem mají obecné soudy již zkušenosti díky předběžným otázkám k Soudnímu

dvoru Evropské unie. Až budoucnost však ukáže, zda vůbec a kdy Česká republika Protokol č. 16 ratifikuje a k jaké z možných variant se přikloní.

Zdroje

- Důvodová zpráva k Protokolu č. 16. (<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/214>).
- ECHR, France ratifies Protocol No. 16 to the European Convention on Human Rights, triggering its entry into force. Press release. 12. 4. 2018.
- Martin Kopa, Protokol č. 16 k Úmluvě – které české soudy by měly mít pracovno požádat o poradní posudek do Štrasburku? Jiné právo, 17. 5. 2014. (<http://jinepravo.blogspot.cz/2014/05/martin-kopa-protokol-c-16-k-umluve.html>).
- Ústavní soud. Předseda Evropského soudu pro lidská práva Guido Raimondi navštívil Ústavní soud. Ústavní soud, Brno, 20.06.2017. (<https://www.usoud.cz/aktualne/predseda-evropskeho-soudu-pro-lidska-prava-guido-raimondi-navstivil-ustavni-soud/>).

Fotografie

- [1] G. Raimondi a Jürgen Ligi ve Štrasburku, autor: Estonian Foreign Ministry, zdroj: Wikimedia Commons, CC BY 2.0.
- [2] Štrasburský soud, autor: Simon, zdroj: Flickr, CC BY-NC-ND 2.0.

3) Mezinárodní politika, byznys a lidská práva

Připravil Lukáš Hoder

Belgické firmy jsou vyšetřovány za prodej chemikálií do Sýrie

Martin Pracný

Spojenecká vojska v čele s USA v dubnu tohoto roku zaútočila na syrské vládní jednotky. Jednalo se o odvetu za chemické útoky, které syrská armáda údajně podnikla na povstalci ovládané město Dúmá. Tři belgické společnosti jsou v návaznosti na chemické útoky stíhány za vývoz chemikálií, které mohly sloužit k výrobě plynu sarin.

Sarin je vysoce toxická kapalná látka používaná jako nervově paralytická chemická zbraň. Její výroba byla zakázána mezinárodní úmluvou o nešíření chemických zbraní z roku 1993. V bojových podmínkách nastává otrava především vdechnutím aerosolu sarinu a vzniklých par, který je vytvořen detonací výbušniny u náplně sarinu. V rámci občanské války v Sýrii došlo zřejmě již k několika útokům tímto plynem. Zmínit můžeme například chemické útoky v Ghútě v roce 2013, kdy podle zjištění OSN bylo použito přibližně 350 litrů sarinu nebo útok z roku 2017 v městě Chán Šajchúnu, kde byl kromě sarinu použit údajně také chlor.

Podle britských investigativních novinářů ze skupiny Bellingcat, německé neziskové organizace a syrské organizace zabývající se lidskými právy Syrian Archive, je Belgie jediným členským státem Evropské unie, který po přijetí přísných kontrol ze strany Unie v červenci 2013 vyvážel do Sýrie chemickou látku izopropylalkohol. Jedná se o nezbytnou organickou sloučeninu sloužící k výrobě sarinu. Ten vzniká reakcí molekuly izopropylalkoholu a methyldifluorofosfátu. Izopropylalkohol se běžně vyskytuje v produktech každodenní potřeby jako jsou dezinfekční a čisticí prostředky, barvy a laky.

Francouzská vláda upozornila na to, že po útocích na město Chán Šajchún v roce 2014 se Asadův režim pokoušel získat desítky tun izopropylalkoholu. V období od května 2014 do prosince 2016 bylo do Sýrie dodáno celkem 24 dodávek tří vzájemně spo-

Bašár al-Asad [1]

lupracujících belgických společností prodávajících chemikálii. Jedná se o společnosti AAE Chemie Trading, Anex Customs a Danmar Logistics. Dodávky měly obsahovat celkem 168 tun izopropylalkoholu, 219 tun acenotu, 77 tun metanolu a 21 tun dichlormethanu.

Na tyto dodávky upozornili při kontrole nizozemští celníci, jelikož látky proudily do Sýrie právě přes nizozemské přístavy. Případem se začaly okamžitě zabývat nizozemské orgány. Soud by se měl tímto případem zabývat v průběhu května 2018

Demonstrace proti Asadově režimu v Aleppu [2]

v belgických Antverpách. Za nepravdivý vývoz zboží, které podléhá povolení, mohou být firmy a odpovědné osoby potrestány odnětím svobody v délce od 4 měsíců do 5 let.

Společnost AAE Chemie sice potvrdila, že do Sýrie vyváží izopropylalkohol v koncentraci 95 % a více, ale všechny tyto dodávky údajně míří k soukromým partnerům, se kterými firma obchoduje více než 20 let. Žádný z těchto partnerů podle AAE není na žádném seznamu podezřelých firem. Společnost dále uvedla, že si nebyla vědoma toho, že musí mít vývozní povolení a věří v mimosoudní dohodu, a to ještě před zahájením řízení.

Zástupci společností Anex Customs a Danmar Logistics, které jsou dodavateli společnosti AAE Chemie vydali v časopisu Knack prohlášení, že jejich zákazník, společnost AAE Chemie, již 20 let vyváží do zemí Blízkého východu chemikálie do lakoven a továren zpracovávajících kůži a nejsou si vědo-

mi toho, že by jejich chemikálie sloužily k výrobě sarinu. Poukazují také na to, že ani u jedné z výše zmíněných 24 dodávek nebyly žádné problémy při celní kontrole, která je od začátku konfliktu v Sýrie mnohem důkladnější než dříve.

Zdroje

- BOFFEY, Daniel. Belgian firms prosecuted over Syria chemical exports. THE GUARDIAN. 18.4.2018. (<https://www.theguardian.com/world/2018/apr/18/belgian-firms-prosecuted-over-chemicals-exports-to-syria-sarin>).
- BARTUNEK, Robert-Jan. Three Belgian companies in court over chemical exports to Syria 18.4.2018 (<https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-belgium/three-belgian-companies-in-court-over-chemical-exports-to-syria-idUSKBN1H-P20F>).

Fotografie

- [1] Bashar al-Assad prezident Sýrie, autor: Fabio Rodrigues Pozzebom, Wikimedia Commons, CC BY-SA 3.0.
- [2] Demonstration against Assad regime in Aleppo, Syria, autor: Virginie Nguyen Hoang, flickr.com, CC-BY-2.0.

3) Mezinárodní politika, byznys a lidská práva

Připravil Lukáš Hoder

Moderní otroctví i ve Velké Británii

Roman Šafář

Je tomu již téměř 250 let, kdy byl Lordem Mansfieldem vydán rozsudek v případě otroka Somerset. Toto přelomové rozhodnutí stálo na začátku konce otroctví ve Velké Británii. Úplný zákaz otroctví v celém britském impériu je datován na rok 1807, kdy byl zrušen zákon o obchodování s otroky. Vymizelo otroctví zcela s počátkem 19. století? Bohužel nikoli. I dnes ve Velké Británii existuje.

Jistě se mnohý z nás setkal s nabídkami sezónní nebo i celoroční práce v zemi za Lamanšským průlivem. Tyto nabídky častokrát bývají označovány za výhodné, a to hned z několika důvodů – rychlého výdělků, zdokonalení jazykových dovedností a nabytí zahraniční zkušenosti ve vyspělé západní zemi. Takové sliby mohou, ale nemusí být vždy pravdivé. To potvrdil i koncem dubna vyhlášený rozsudek Tesside Crown Court.

Výše uvedený případ z dubna roku 2018 je dle britských médií jeden z nejhorších případů moderního otroctví. Jde o kauzu ze severoanglického města Newcastle, kde žil gang moderních otrokářů. Skupinu tvořili převážně členové jedné rodiny pocházející ze Slovenska, proto i většina jejich obětí pocházela ze Slovenské i České republiky.

Gang vedený Romanem Rafaelem si své oběti vybíral zcela účelově a promyšleně. Své nabídky cílil zejména na lidi zoufalé a bez finančních prostředků. Proto nebylo složité jim nabídnout „lepší život“ ve vyspělé zemi, jakou je Velká Británie. Své oběti obžalovaní lákali i na zaplacení letenek, aby se mohli do Anglie dostat.

Sedmičlenný gang je vinen ze spáchání trestných činů obchodování s lidmi, otrokářství a praní špinavých peněz. Gang totiž nejen že „ubytoval“ oběti ve sklepeních, kde byly tyto často svázaný řetězy, ale také je okrádal o jejich vydělané peníze, které jim řádně přišly od agentury, která je zaměstnávala. Otrokáři své oběti zneužívali i tak,

Dětský voják [1]

že je přihlásili do pojistného systému, avšak tzv. sociální dávky jim nedávali a ponechávali si je sami.

Gang novodobých otrokářů byl shledán vinným ze všech trestných činů, jež jim byly kladeny za vinu. Zproštěn obžaloby v plném rozsahu byl pouze dvašedesátiletý muž, který je také členem rodiny Rafaelů, a pracovní agentury a společnosti, v nichž oběti pracovaly a které jim řádně vyplácely odměnu za odvedenou práci.

Jak z výše popsaného případu vyplývá, moderní otroctví může mít mnoho forem. Nejde pouze o fyzické násilí páchané na druhé osobě, která je např. řetězy držena v nelidských podmínkách. Jde také

o psychický nátlak na oběti, kořistění z jejich pracovní činnosti, kuplířství, nucené sňatky atp.

Jednou z nejčastějších oblastí, kde se s moderním otroctvím setkáme, je v pracovněprávních vztazích. Buď je pracovníkům dáвана mzda nižší, než vyžaduje zákonné minimum, nebo žádná, anebo je pracovník „držen“ v práci obyčejně déle, než je přípustné. Samostatnou kategorií pak tvoří dětská práce, případně používání dětí v ozbrojených konfliktech jako dětské vojáky.

Je zcela jistě správné, že je otroctví zakázáno všemi relevantními lidskoprávními dokumenty, ať už Všeobecnou deklarací lidských práv (1948) či Úmluvou o otroctví (1926) nebo Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (1950), tak také v ústavách vyspělých států. Je nutné si uvědomit, že moderní formy otroctví nejsou doménou pouze vzdálených afrických

a asijských států, ale také zemí nám kulturně i geograficky bližším.

Zdroje

ČTK. Britský soud uznal vinu gangu otrokářů, oběti byly i z Česka. ČTK, 11. dubna 2018 (<http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/britsky-soud-uznal-vinu-gangu-otrokaru-obeti-byly-i-z-ceska/1608135>).

Engelbrecht, Gavin. Seven convicted in one of the region's worst examples of human trafficking and modern day slavery. The Northern Echo, 11. dubna 2018 (http://www.thenorthernecho.co.uk/news/16149958.Seven_convicted_in_one_of_the_region_s_worst_examples_of_human_trafficking_and_modern_day_slavery/).

Human Rights: Contemporary forms of slavery. Fact Sheet No.14. Centre for Human Rights, ISSN 1014-5567, s. 1–9 (<http://www.ohchr.org/Documents/Publications/FactSheet14en.pdf>).

Fotografie

- [1] Dětský voják, autor: janeb13, zdroj: Pixabay, CC0 Creative Commons.
- [2] Open debate on modern slavery, autor: janeb13, zdroj: flickr.com, CC BY-NC-SA 2.0.

Otevřená debata na půdě OSN o moderním otroctví [2]

Krise ve Venezuele

Nela Černotová

Dříve prosperující země se potýká s hyperinflací, nedostatkem základních potravin a léčiv, podvýživou dětí, neúnosnou mírou kriminality a stísněnými občany opouštějícími zemi.

Venezuela je jedna ze zemí s největšími ropnými rezervami na světě a dlouho byla považována za zemi s prosperující ekonomikou. I přesto se dostala do stavu kolapsu, kde inflace podle Mezinárodního měnového fondu může v roce 2018 dosáhnout až 2300 %, na základní potraviny obyvatelé musí stát nekonečné fronty a v nemocnicích chybí základní léky.

V roce 2013 zemřel prezident Hugo Chávez a úřadu se po čtrnácti letech Chávezovy vlády ujal jeho nástupce Nicolás Maduro. Oba prezidenti jsou představitelé levicové strany Partido Socialista Unido de Venezuela (PSUV), opozicí kritizované pro populistickou sociální politiku a nedostatek investic do jiného než ropného průmyslu. Došlo k růstu inflace a následná regulace cen někdy až pod výrobní náklady vedla k vyprázdnění obchodů a rozvoji černého trhu, kde se základní potraviny prodávají za pro většinu Venezuelanů zcela nedosažitelné ceny. V obchodech a skladech, kde potraviny k dispozici jsou, dochází k rabování. Země se navíc potýká s častými výpadky elektřiny a vody, a také s nedostatkem léků.

Nedostatek léčebných prostředků je podle zpráv Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky jedním z důvodů, proč mnozí Venezuelané opouští zemi. Za minulý rok to bylo nejméně 700 000 obyvatel. K dalším důvodům patří nedostatek potravin, nezaměstnanost, vysoká míra kriminality a násilí či strach z perzekuce z důvodu politického přesvědčení.

Politická krize a porušování lidských práv

Ve Venezuele v roce 2017 docházelo k rozsáhlým demonstracím proti vládě prezidenta Madura a proti rozhodnutím Nejvyššího soudu, který dočasně rozpustil opozicí ovládaný legislativní orgán – Národní shromáždění. Prezident se pak ujal zákonodárné moci sám a rozhodl se Národní shromáždění

Prezident Nicolás Maduro [1]

nahradit Ústavodárným shromážděním, které má zároveň za cíl sepsat novou ústavu. Členové Ústavodárného shromáždění, většina z PSUV, však byli v červenci zvoleni za okolností kolidujících s venezuelskou ústavou, jež pro vznik ústavodárného orgánu vyžaduje referendum. Účast oprávněných voličů navíc byla pouze přibližně 7%. Legitimita Ústavodárného shromáždění je kritizována rovněž Interamerickou komisí pro lidská práva a Benátskou komisí.

Demonstrace proti tomuto politickému vývoji byly násilně potlačeny. Zpráva Interamerické komise pro lidská práva uvádí, že mezi dubnem a srpnem 2017 bylo zadrženo minimálně 5400 demonstrantů, z 90 % bez soudního příkazu, a došlo k usmrcení nejméně 136 demonstrujících. Bezpečnostní složky se dopouštěly na demonstrantech a zadržovaných násilí, mučení a sexuálního zneužívání. Žalobkyně Mezinárodního trestního soudu v únoru oznámila, že soud zahájí předběžné vyšetřování situace.

V květnu se ve Venezuele budou konat prezident-ské volby, v nichž mnoho stran z opoziční koalice

Policie zasahuje proti protestům ve Venezuele [2]

odmítlo kandidovat. Požadují, aby se volby konaly až v prosinci, jak je ve Venezuele obvyklé, a obávají se nedemokratického průběhu předvolební kampaně a voleb. Snaží se tak předejít tomu, že by svojí účastí legitimizovali další utvrzení moci prezidenta Madura.

Sankce EU

V reakci na zhoršující se situaci demokracie, právního státu a lidských práv ve Venezuele se EU uchýlila k několika výzvám k řešení krize, dodržování ústavy, respektování lidských práv včetně práva na pokojné shromažďování a k propuštění politických vězňů. Dále také EU upozornila na možné zpřísnění reakce, pokud se situace nezlepší. Vzhledem k dalšímu porušování ústavy a demokratických zásad se pak Rada EU usnesla v listopadu 2017 na rozhodnutí o uvalení zbrojního embarga.

Spolu s embargem také Rada EU zavedla cílená opatření proti některým fyzickým a právníkům osobám v podobě omezení vstupu na území členských států EU a zmrazení finančních prostředků. Seznam osob, kterých se omezení měla týkat, však Rada EU dočasně nechala prázdný. Po dalším zhoršení situace byl tento seznam v lednu tohoto roku doplněn o sedm osob. Mezi uvedenými osobami je například předseda Nejvyššího soudu Maikel Josí Moreno Pérez, a to pro jeho opatření, která zbavila Národní shromáždění jeho pravomocí. Dále je mezi sankcionovanými také Tarek William Saab Halabi,

nejvyšší státní zástupce, nebo Néstor Luis Reverol Torres, ministr pro vnitřní záležitosti, spravedlnost a mír, oba pro potlačování demokratické opozice ve Venezuele.

Jak zbrojní embargo, tak cílená omezující opatření jsou zamýšlena tak, aby neměla negativní dopad na obyvatelstvo Venezuely, ale aby vedla k jednání a řešení situace. Mohou být postupně rozšiřována v reakci na další porušování lidských práv, ale zároveň zmíněné Rozhodnutí Rady EU upozorňuje na jejich odvolatelnost.

Zdroje

- Amnesty International. 2018. "Venezuela: Unattended health rights crisis is forcing thousands to flee." Amnesty International. 9 March 2018 (<https://www.amnesty.org/en/latest/news/2018/03/venezuela-unattended-health-rights-crisis-is-forcing-thousands-to-flee/>). Inter-American Commission on Human Rights. 2017. Situation of Human Rights in Venezuela. Washington, D.C.: Organization of American States (<http://www.oas.org/en/iachr/reports/pdfs/Venezuela2018-en.pdf>).
- International Criminal Court. 2018. Statement of the Prosecutor of the International Criminal Court, Mrs Fatou Bensouda, on opening Preliminary Examinations into the situations in the Philippines and in Venezuela. The Hague: International Criminal Court. (<https://www.icc-cpi.int/Pages/item.aspx?name=180208-otp-stat>).

Fotografie

- [1] Prezident Nicolás Maduro, autor: Agencia de Noticias ANDES, 17. prosinec 2013, zdroj: Flickr, CC BY-NC-SA 2.0.
- [2] Policie zasahuje proti protestům ve Venezuele, autor: andresA-zp, 15 února 2014, zdroj: Flickr, CC BY-NC-ND 2.0.

4) Česká republika a lidská práva

Připravila Lucie Nechvátalová

Česká republika rozhoduje o osude Jevgenij Nikulina a Sálih Muslima

Lukáš Novák

České soudy sa v nedávnej dobe zaoberali prípadom vydania Jevgenij Nikulina a Sálih Muslima do cudziny, ktorí boli na základe medzinárodného zatykača zadržaní na území Českej republiky. Obom kauzám sa dostalo značnej pozornosti médií a to najmä z toho dôvodu, že rozhodnutie o ich vydaní, resp. zadržaní môže mať značný vplyv na vzťahy ČR so zahraničím.

Jevgenij Nikulin, občan Ruskej federácie, bol na základe amerického zatykača zadržaný v roku 2016 na území ČR. USA ho viní z hackerského útoku na sociálne siete LinkedIn a Formspring a webové úložisko Dropbox z roku 2012 a 2013, odkiaľ mohol získať prístup k osobným údajom desiatok miliónov užívateľov, a požiadali o jeho vydanie. K vydaniu Nikulina sa následne prihlásila i ruská strana, ktorá ho upodozrievala z údajnej internetovej krádeže z roku 2009.

Po vzatí Nikulina do predbežnej väzby bolo zahájené extradičné konanie. Mestský súd v Prahe dospel k záveru, že neexistujú žiadne prekážky vymedzené v § 91 zákona o medzinárodnej justičnej spolupráci, a teda že vydanie Nikulina ako do USA, tak i do Ruska je prípustné. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľ podal sťažnosť na Vrchný súd v Prahe (ďalej iba „vrchný súd“), ktorá však bola uznesením zamietnutá.[1]

Nikulin hľadal pomoc i na Ústavnom súde

Nikulin po neúspechu pred vrchným súdom podal ústavnú sťažnosť, pričom sa bránil rovnakými argumentmi ako u predchádzajúcich súdov. Ťažisko jeho sťažnosti tvorili najmä argumenty o neprimeranosti trestu, ktorý mu v USA hrozil za údajné trestné činy. Na základe predloženej analýzy vypracovanej americkou advokátskou kanceláriou mu hrozil trest odňatia slobody v tr-

Robert Pelikán [1]

vaní 54 rokov, keďže mnohonásobné tresty za trestné činy sa v USA ukladajú po sebe, pokiaľ súd nerozhodne inak. Vrchný súd na rozdiel od toho dospel k záveru, že výška trestu, ktorý mu môžu americké orgány uložiť, sa pohybuje v rozmedzí 12 až 14 rokov, a teda, že takýto trest je porovnateľný s trestom podľa českej právnej úpravy.

Sťažovateľ ďalej argumentoval, že v jeho veci rozhodoval sudca Jaroslav Pytloun, ktorý mohol byť v tomto prípade zaujatý, keďže už predtým rozhodoval o jeho vzatí do predbežnej väzby. Nikulin taktiež poukázal na politický podtón celej kauzy. Domnieval sa, že sa stal obeťou politických nezhôd medzi Spojenými štátmi americkými a Ruskom v súvislosti s tvrdým ovplyvňovaním amerických

Programátor [2]

prezidentských volieb. Politický rozmer Nikulinovho prípadu by tak mohol byť dôvodom neprípustnosti jeho vydania.

Ústavný súd posúdil Nikulinovu sťažnosť za zjavne neopodstatnenú a potvrdil tak rozhodnutia mestského a vrchného súdu. Senát na čele s predsedom Jánom Musilom dospel k záveru, že dĺžka trestu tak, ako ju odhadli súdy, je posúdená správne, pričom podotkol, že ani v prípade, že by osobe hrozil trest podstatne dlhší a nebolo by pochyb o tom, že bude vykonaný v súlade s ľudskými právami odsúdeného, nemôže byť prísnejší trest prekážkou na vydanie zadržanej osoby do zahraničia. Vysvetlil, že je prirodzené, že tresty v rôznych štátoch sa líšia, keďže sú odrazom ekonomických či kultúrnych pomerov danej spoločnosti.

Štvrtý senát taktiež potvrdil názor vrchného súdu, podľa ktorého skutočnosť, že sudca ktorý rozhodoval o Nikulinovom predbežnom zadržaní, nebránila tomu, aby tento sudca rozhodoval i v konaní o prípustnosti vydania Nikulina do zahraničia.

Súd akcentoval fakt, že „nevydání (podozrivého do zahraničia) by mělo být z povahy věci postupem výjimečným a důkladně odůvodněným“.

Rozhodnutie ministra spravodlivosti a reakcia Nikulinovho advokáta

Krátko potom, ako Ústavný súd vydal rozhodnutie v prípade Jevgenina Nikulina, minister spravodlivosti v demisii, Robert Pelikán, rozhodol o vydaní Nikulina do Spojených štátov amerických. Minister komentoval tento urýchlený krok tak, že „přítomnost pana Nikulina na našem území v postavení, v jakém byl, byla hodnocena ze strany našich tajných služeb jako velké bezpečnostní riziko“. O akú hrozbu sa konkrétne jednalo, Pelikán nešpecifikoval.

S postupom ministra spravodlivosti nesúhlasil právny zástupca Nikulina Martin Sadílek. V rozhovore pre DVTV uviedol, že Pelikánovo rozhodnutie vydať Nikulina do USA bolo nezákonné. Vysvetlil, že

popri extradičnom konaní bežalo i konanie azylové a v prípade, že by bola Nikulinovi udelená medzinárodná ochrana, minister by nemohol rozhodnúť o jeho vydaní do zahraničia. Rozhodnutie ministra spravodlivosti bolo teda podľa Nikulinovho právneho zástupcu predčasné. [2]

Sadílek taktiež ministromi vyčítal, že nebol vopred informovaný o rozhodnutí vydať Nikulina do USA. V prípade, že by advokát vedel včas o postupe ministra, mohol podať ústavnú sťažnosť s odkladom vykonateľnosti; toto právo však bolo jeho klientovi uprené.

Nikulín bol ešte v ten večer, ako minister spravodlivosti rozhodol o jeho vydaní do USA, prevezený z cely predbežného zadržania na letisko a následne odtiaľ do amerického štátu Kalifornia. V najbližších dňoch či mesiacoch bude zaujímavé sledovať, či bude podaná ústavná sťažnosť proti rozhodnutiu ministra spravodlivosti o vydaní Nikulina a ako dopadne konanie pred americkými súdmi.

Prípád Sáliha Muslima

Ďalším medializovaným prípadom, v ktorom české orgány rozhodovali o zadržaní cudzinca v súvislosti s jeho vydaním do zahraničia, je prípad Sáliha Muslima, bývalého predsedu kurdskej Strany demokratickej únie. Na konci februára 2018 Mestský súd v Prahe rozhodol o jeho prepustení. Česká polícia ho zadržala na základe medzinárodného zatykača a záujem o jeho vydanie prejavilo Turecko.

Turecká strana považuje Muslima za teroristu. Jeho pôsobenie v Strane demokratickej únie Turecko spája s teroristickou organizáciou PKK a snaží sa preukázať priamu spojitosť medzi zadržanou osobou a konkrétnymi teroristickými útokmi.

I napriek tureckým podozreniam o nebezpečnosti Sáliha Muslima sudca Jaroslav Pytloun, ktorý sa tiež zaoberal prípustnosťou vydania Nikulina, rozhodol o prepustení Muslima na slobodu. Ako uvádza advokát Muslima Miroslav Krutina, súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že považuje Muslima za dôveryhodnú osobu a prijal od neho sľub, že v prípade potreby bude spolupracovať s justičným orgánmi.

Celá kauza nevykresľuje postup českých orgánov v najlepšom svetle. Advokát v rozhovore pred

Logo Strany demokratickej únie [3]

DVTV dodáva, že Sálih Muslim je uznávaný politický predstaviteľ, ktorý sa po skončení svojej funkcie v politickej strane rozhodol šíriť osvetu o situácii v Sýrii. Zúčastňuje sa rôznych konferencií po celej Európe a do ČR prišiel na pozvanie vlády.

Medzinárodný zatykač vydaný na Muslima platil i v ostatných krajinách, avšak Muslim bol i napriek pozvaniu na diplomatickej úrovni zadržaný práve v Prahe. Krutina sa domnieva, že turecká strana sa dozvedela o prítomnosti Muslima na území ČR a kontaktovala priamo české orgány.

Potom ako súd rozhodol, že Muslim nebude vzatý do predbežnej väzby, Mestské štátne zastupiteľstvo v Prahe zastavilo predbežné vyšetrovanie vo veci vydania Sáliha Muslima do zahraničia. Dôvodom bola skutočnosť, že sa Muslim už nenachádzal na území ČR.

Extradičné konanie podľa Lubomíra Zaorálka

Ako v prípade Nikulina, tak i v prípade Muslima môžu mať tieto kauzy vplyv na budúce vzťahy so štátmi, ktoré mali záujem o ich vydanie. Podľa Lubomíra Zaorálka je rozhodnutie vydať osobu do zahraničia primárne rozhodnutím diplomatickým.

Bývalý šéf českej diplomacie v programe ČT Otázky Václava Moravce na začiatku roku 2017 navrhoval, aby podľa vzoru USA o vydávaní osôb do

zahraničia rozhodoval minister zahraničia. Podľa neho ide o „zahranične politické rozhodnutí s politickými následkami“. Dodal, že „by to mala byť kompetencia ministra zahraničia, pretože to často má pomerné zásadný vliv na vzťahy s ruznými štátmi.“

Poznámky

[1] Centrum pre ľudské práva a demokratizáciu požiadalo v zmysle zákona o slobodnom prístupe k informáciám o predmetné uznesenie, žiadosť však vrchný súd odmietol. Konkrétne vrchný súd „dospel k záveru, že nelze v zájmu ochrany práva na informácie íť pri širokém výkladu informačných výluk dle InfZ nad rámec jeho textu tak daleko, že by mělo převládnout nad právem na ochranu soukromí a případně i právem na obhajobu (osoby, proti nimž je vedeno trestní řízení by tak byly fakticky nuceni nevyužívat svých práv na obhajobu v obavě před zveřejněním jimi uváděných skutečností nad rámec předvídaný příslušným procesním předpisem). V takovém případě by totiž docházelo i ke konfliktu se zájmem na dosažení účelu trestního řízení (tedy adekvátního rozhodnutí ve spravedlivém trestním procesu). A ani po zvážení mediálního zájmu o tuto konkrétní kauzu (nikoliv konkrétní žádané rozhodnutí) neshledal naléhavý zájem veřejnosti na přístupu k informacím obsaženým v požadovaném rozhodnutí, s jejichž poskytnutím InfZ standardně nepočítá.“

[2] Iba na okraj poznamenávame, že NSS zamietol dňa 3. 5. 2018 zmienenu kasačnú sťažnosť Nikulina. (http://www.nssoud.cz/files/SOUDNI_VYKON/2018/0114_2A_zs_1800030_20180503090154_20180503132017_prevedeno.pdf).

Zdroje

- ČT. 8. ledna 2017. Otázky Václava Moravce. (<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1126672097-otazky-vaclava-moravce/217411030500108/>).
- DVTV. 28. února 2018. Podpora Sáliha Muslima od politiků z EU je masivní, každý rozumný člověk vnímá kontext, říká Krutina. (<https://video.aktualne.cz/dvtv/podpora-saliha-muslima-od-politiku-z-eu-je-masivni-kazdyroz/r~1582daec1cae11e89efbac1f6b220ee8/?redirected=1523795360>).
- DVTV. 6. dubna 2018. Nikulin je na tom špatně, nevěřím, že se pokusil o útěk, jeho pasivita byla na maximum, říká právník. (<https://video.aktualne.cz/dvtv/nikulin-je-na-tom-spatne-ne-verim-ze-se-pokusil-o-utek-jeho-p/r~bba4b416396b11e8aca5ac1f6b220ee8/>).
- iROZHLAS. 19. března 2018. Příklad kurdského politika zadržného v Česku končí. Státní zástupkyně se jím nebude dál zabývat. (https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/salih-muslim-turecko-statni-zastupitelstvi-konec_1803191418_ako).
- iROZHLAS. 4. dubna 2018. Přítomnost Nikulina v Česku bylo velké bezpečnostní riziko, byl tu zájem, aby byl převoz zmařen, říká Pelikán. (https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/robert-pelikan-vydani-nikulin-rozhodnuti-prazsky-hrad-milos-ze-man_1804040600_kno).
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 3. 2018, sp. zn. IV. ÚS 530/18.

Fotografie

- [1] Robert Pelikán, autor: EU2016 NL, Wikimedia Commons, CC-BY-2.0.
- [2] Programátor, autor: AlfredMuller, Pixabay, CC0.
- [3] Logo Strany demokratickej únie, autor: Democratic Union Party, Wikimedia Commons.
- [4] Sálih Muslim, autor: Rosa Luxemburg-Stiftung, Wikimedia Commons, CC-BY-2.0.

Sálih Muslim [4]

Ombudsmanka vydala výroční zprávu o své činnosti za rok 2017

*Barbora Antonovičová,
Kristýna Šulková*

Ombudsmanka zveřejnila minulý měsíc výroční zprávu, kterou každý rok předkládá Poslanecké sněmovně k projednání. Jak sama uvádí v jejím úvodu, činnost veřejného ochránce práv se v čase proměňuje, každý rok přináší jiná témata, jiné podněty. Co zajímavého tedy přinesl uplynulý rok?

Aktivity a výroční zpráva

Činnost ombudsmanky a její Kanceláře ve velké míře závisí na aktuálně probíraných tématech ve společnosti, protože vždy reaguje především na problémy, které společnost v dané chvíli trápí a se kterými se na ni lidé obrací. Může však také prostřednictvím legislativních doporučení vyjádřit svůj názor na to, jaká témata považuje za důležitá.

Taková legislativní doporučení jsou obsažena i v její výroční zprávě za rok 2017. Vedle nich je ve zprávě mnoho zajímavých informací včetně těch týkajících se případů řešených jednotlivými odbory Kanceláře.

Legislativní doporučení a jejich (ne)vypořádání

Legislativní doporučení ochránkyně lze považovat za nejdůležitější část zprávy a za uplynulý rok jich zformulovala pět. Jako první se ochránkyně zaměřuje na oblast daní a doporučuje novelizovat zákonné opatření senátu o dani z nabytí nemovitých věcí tak, aby již nedocházelo k jeho restriktivnímu jazykovému výkladu finanční správou. Tento výklad vylučuje osvobození od daně z nabytí nemovitých věcí plošně u všech bytových jednotek v rodinných domech, přitom osvobozeny jsou rodinné domy jako celky i bytové jednotky v bytových domech. Dle ombudsmanky tak dochází k nedůvodnému rozdílnému zacházení s daňovými subjekty.

Kritizuje i povinnost osob předkládat v jakémkoliv úředním styku matriční doklady vydané zvláštní

Kancelář veřejného ochránce práv [1]

matrikou, pokud k událostem jako narození, úmrtí, sňatek či uzavření registrovaného partnerství došlo v cizině. Povinnost je dána zákonem a podle ochránkyně jde tato úprava proti trendu automatického uznávání dokladů o osobním stavu v EU.

Ombudsmanka také dále upozorňuje, že pro úřední změnu pohlaví [1] je stále zapotřebí lékařský zákrok, který vede ke změně pohlavních orgánů a sterilitě člověka. Taková praxe je v rozporu s Evropskou úmluvou a judikaturou Evropského soudu pro lidská práva. Ochránkyně požaduje uznání práv transgender lidí a v souvislosti s tím doporučuje změnu příslušných ustanovení občanského zákoníku a zákon o specifických zdravotních službách tak, aby tento požadavek v nich již nebyl obsažen.

Dále také navrhuje legislativně zakotvit procesní postupy pojišťoven v řízeních o žádostech pojištěnců o úhradu některých zdravotních služeb (např. lázeňské léčebně-rehabilitační péče) z veřejného zdravotního pojištění. Soudy dovodily, že se v těchto případech jedná o správní řízení a má být použit správní řád, pojišťovny ho však nepoužívají v plném rozsahu z důvodu specifik těchto řízení. Ačkoliv se ombudsmanka ztotožňuje s názorem pojišťoven, že

Kancelář veřejného ochránce práv [2]

nelze na uvedené případy aplikovat správní řád v plném rozsahu, zároveň upozorňuje, že jejich procesní postupy jsou v rozporu s názory správních soudů.

Ombudsmanka je také toho názoru, že stát by měl kontrolovat, jakým způsobem jsou lidem poskytovány sociální služby, především v zařízení sociálních služeb, a případné špatné zacházení (např. zásah do soukromí a integrity osoby nebo ponižující jednání) postihovat. Navrhuje proto zavedení skutkové podstaty přestupku mířícího na tyto zásahy, a to včetně možnosti uložit sankci zákazu činnosti.

Je také nutno dodat, že vedle legislativních doporučení z roku 2017 ombudsmanka ve své zprávě zmiňuje i ta z minulých let, která nebyla zatím vyslyšena.

Uvádí například přenos důkazního břemene ve sporech o diskriminaci pro podezření na diskriminaci z jakéhokoli důvodu. Nyní k tomu dochází jen v případech diskriminace z důvodu etnicity. Změnou ustavení § 133a občanského soudního řádu by důkazní břemeno spočívalo na žalovaném.

Vybrané případy z minulého roku

Vedle výše uvedených doporučení je součástí výroční zprávy i rozbor činnosti jednotlivých odborů Kanceláře ombudsmanky. Tyto odbory mají v gesci různorodé oblasti, jako je např. zdravotnictví, práce, sociální zabezpečení, fungování veřejné správy, problematika stavebního řádu, migrace, justice, dohledu nad omezováním osobní svobody či rovného zacházení.

Ombudsmanka každý rok obdrží a vyřídí tisíce podnětů, kterými lidé žádají o pomoc v tíživých situacích. Velký počet z nich se v minulém roce podařilo úspěšně vyřešit (konkrétně 8266 podnětů), nicméně stále zde je 30 % podnětů, kterými nemá pravomoc se zabývat.

Z oblasti pracovních vztahů jsou časté případy, kdy dochází k vyřazení osoby z evidence uchazečů o zaměstnání. V minulém roce se ombudsmanka zabývala případem stěžovatelky, která byla vyřazena z uvedené evidence z důvodu údajného výkonu nelegální práce. Stěžovatelka se totiž zúčastnila výbě-

rového řízení, na němž několik hodin pracovala na žádost potenciálního zaměstnavatele. Touto prací měla prokázat, že je vhodnou kandidátkou. V tom okamžiku inspektorát práce provedenou kontrolou zjistil, že pracuje bez smlouvy. Byla proto úřadem práce vyřazena z evidence uchazečů o zaměstnání a byla jí uložena povinnost vrátit podporu. Kvůli pochybnosti, zda šlo opravdu o nelegální práci, inspektorát řízení s potenciálním zaměstnavatelem zastavil. Stěžovatelka však zůstala „potrestána“. Ombudsmanka proto navrhla Ministerstvu práce a sociálních věcí přezkum a zrušení rozhodnutí úřadu práce, čemuž ministerstvo vyhovělo.

Ve veřejné správě došlo v důsledku činnosti veřejné ochránkyně práv ke změně praxe a postupu služebních orgánů, které po žadatelích o přijetí do služebního poměru požadovali výpis z Rejstříku trestů. Přitom žadatel za výpis musel zaplatit poplatek 100 Kč. Rejstřík trestů však spravuje stát a uvedené informace má tedy k dispozici. Díky práci ombudsmanky mají nyní žadatelé na výběr, zda si výpis pořídí sami, nebo poskytnou všechny informace potřebné k získání výpisu samotným služebním orgánem.

Ve věcech týkajících se justice řešila Kancelář případ muže, který byl ve vazbě od června 1997 do prosince 1998. V roce 2005 mu byl uložen trest odnětí svobody na jeden rok. Soud mu v roce 2007

uložil povinnost uhradit náklady za vazbu. Jejich výši však ředitel vazební věznice vyčíslil (na částku ve výši 42.520 Kč) až v roce 2015, tedy o více než 16 let později, což vyhodnotila ombudsmanka jako nepřípustné. Ombudsmanka, na rozdíl od vězeňské služby, zastává názor, že jde o veřejnoprávní pohledávku, tedy např. na běh a délku promlčecích lhůt tak nelze aplikovat občanský zákoník, ale je nutno postupovat podle veřejnoprávních předpisů. Protože se jednalo o systematickou praxi, ombudsmanka ve spolupráci s Generálním ředitelstvím Vězeňské služby ČR instruovala ředitele věznic, že rozhodnutí o vyčíslení výše nákladů za vazbu je nutno vydat ve lhůtě tří let podle daňového řádu.

Další z oblastí, kterou se Kancelář zabývá, je dohled nad zařízeními, v nichž se nachází osoby omezené na osobní svobodu. Jedná se například o psychiatrické léčebny, policejní cely či věznice. Co se týče policejních cel, při umísťování osob do nich dochází k zásahům do lidské důstojnosti a soukromí v podobě svlékání donaha, dělání dřepů či odebírání brýlí, přičemž ne vždy jsou takové zásahy ospravedlnitelné. V reakci na zjištěnou situaci byla zaslána souhrnná zpráva z návštěv policejních cel všem vedoucím útvarů s celami. Dále byl policejní prezident požádán o vydání interních pokynů ke stanovení způsobu a podmínek provádění osobních prohlídek.

Vězení [3]

Pěstounská rodina [4]

V oblasti rovného zacházení začala Kancelář ombudsmanky realizovat projekt „Služba šitá na míru“. Projekt se zaměřil na výzkum na několika ministerstvech a zabýval se otázkou, jak se zaměstnancům ministerstev daří kombinovat práci s rodinným a osobním životem. V rámci výzkumu bylo zjištěno, že na většině ministerstev dominuje flexibilně rozvržená služební doba a kratší služební dobu či službu z jiného místa využívá jenom malé procento, i když je o danou možnost narůstající zájem. Ministerstva se také snaží zajistit péči o předškolní děti ve formě dětské skupiny.

Veřejná ochránkyně práv jako symbol spokojenější společnosti

Činnost ochránkyně a její Kanceláře je velmi různorodá a nespočívá „pouze“ ve vyřizování podnětů. Kancelář ombudsmanky provádí také školení, instruktáže, pořádá kulaté stoly, vystupuje před Ústavním soudem, jezdí na systematické návštěvy zařízení, v nichž se nacházejí osoby omezené na svobodě a v neposlední řadě vydává již zmiňovaná legislativní doporučení. Přispívá tedy k odstranění chyb v legislativě, zlepšení kvality rozhodování orgánů státní správy, pomáhá osobám omezeným na svobodě a směřuje ke snížení případů nerovného zacházení.

Zbývá tak jenom doufat, že význam veřejné ochránkyně práv docení i Poslanecká sněmovna, která ze zákona projednává její výroční zprávu. Ačkoliv i neprojednání nemá pro ombudsmanku žádné právní následky (ostatně Poslanecká sněmovna minulý rok zprávu neprojednala), její projednání je v rozhodně v zájmu ombudsmanky, protože tím mohou poslanci získat povědomí o tom, s jakými problémy se lidé v Česku potýkají a také jakou rozmanitou práci ombudsmanka a její Kancelář odvádí.

Jedna z autorek, Barbora Antonovičová, pracuje jako právnička v Kanceláři veřejného ochránce práv.

Poznámky

[1] Jedná se o uvedení osobních údajů do souladu s pohlavím, se kterým se osoba vnitřně identifikuje.

Zdroje

Kancelář veřejného ochránce práv. 2018. Výroční zpráva 2017. Brno.

Fotografie

[1] Kancelář veřejného ochránce práv, autor: VitVit, zdroj: Wikipedia Commons, CC BY SA 4.0.

[2] Kancelář veřejného ochránce práv, autor: Martin Strachoň, 20. 7. 2015, zdroj: Wikipedia Commons, CC BY SA 4.0.

[3] Osoba se zdravotním postižením, zdroj: Pixabay, CC0 Creative Commons.

[4] Vězení, zdroj: Pixabay, CC0 Creative Commons.

[5] Pěstounská rodina, zdroj: Pixabay, CC0 Creative Commons.

Monitoring lidskoprávních publikací

Přehled aktuálních odborných článků o lidských právech

Kristýna Šulková

Vnitrostátní právo

- Abbasi, K.: Judikatura NSS: Apatridé. Soudní rozhledy 3/2018.
- Balounová, J.: Chráněná území jako institut omezující vlastnické právo. Právní rozhledy 6/2018.
- Čep, D.: Nutná obhajoba právnické osoby de lege ferenda. Státní zastupitelství 2/2018.
- Grochová, M.: Právní uznání homosexuálních a heterosexuálních vztahů: nikdy nekončící příběh před Evropským soudem pro lidská práva. Právní rozhledy 7/2018.
- Kandalec, P.: Právo obviněného na nahlížení do spisu - se zvláštním zaměřením na vazební řízení. Bulletin advokacie 3/2018.
- Karkošková, S.: Jediná šanca vypovedať verzus sekvencný výsluch suspektných detských obětí sexuálního zneužívania. Státní zastupitelství 2/2018.
- Klimpl, V.: Nad aktuálními nálezy Ústavního soudu zabývajícími se rozhodováním Nejvyššího soudu o civilním dovolání. Právní rozhledy 6/2018.
- Krausová, A.: Zásada autonomie v ochraně soukromí: možnosti a limity v rozhodování o vlastních biometrických údajích. Právní rozhledy 6/2018.
- Maxa, H.: Příklep v dovolacím řízení - polemika s názorem Nejvyššího soudu. Právní rozhledy 7/2018.
- Polák, V.- Westphalová, L.: Interdisciplinární spolupráce ve věcech péče soudu o nezletilé. Právní rozhledy 7/2018.

Mezinárodní právo a právo Evropské unie

- Kursová, J.: Alternativní řešení trestních věcí v dokumentech OSN, Rady Evropy a Evropské unie. Státní zastupitelství 2/2018.
- Marošková, T.: Rozšiřování Evropské unie jako nástroj transformace srbsko-kosovského konfliktu po roce 2008. Mezinárodní vztahy 1/2018.
- Věc Antonovič a Mirkovič proti Černé Hoře (Nezákonné natáčení v univerzitních aulách). Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva 2/2018.
- Věc Hamidovič proti Bosně a Hercegovině (Potrestání za neuposlechnutí výzvy k odložení). Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva 2/2018.
- Věc López Ribalda a další proti Španělsku (Sledování zaměstnanců supermarketu skrytou kamerou). Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva 2/2018.
- Věc Milisavljevič proti Srbsku (Přebírání výroků jiných bez uvedení uvozovek). Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva 2/2018.
- Věc Sekmadienis, Ltd. proti Litvě (Užití náboženských symbolů v reklamě). Přehled rozsudků Evropského soudu pro lidská práva 2/2018.

Politologie, mezinárodní vztahy a zahraniční politika

- Myšička, S.: Lidový nacionalismus a čínská zahraniční politika. Mezinárodní vztahy 1/2018.
- Novotná, M.: Czech Republic During the Refugee Crisis: Altruist or Egoist? Politologická revue 2/2017.
- Petlach, M.: Why there has been no general election in Malaysia yet? Mezinárodní politika. 4.4.2018.
- Pinkerová, L.: Střídání na "trůně" Jihoafrické republiky. Mezinárodní politika. 20.3.2018.

Redakce Bulletinu

Editor: *Jan Lhotský*

1) Mezinárodní trestní spravedlnost

Vedoucí sekce:

JUDr. Ing. Jan Lhotský, Ph.D., E.MA

Vystudoval právo a ekonomii, poté pokračoval v doktorském studiu mezinárodního práva. Vystudoval rovněž lidskoprávní program E.MA v italských Benátkách a rakouském Grazu. Pracoval v advokacii i v právním oddělení Evropské služby pro vnější činnost v Bruselu, jež je zodpovědná za vnější vztahy EU. Rovněž působil jako Visiting Professional u soudního senátu Mezinárodního trestního soudu v Haagu. V rámci mezinárodního práva se specializuje především na lidská práva a mezinárodní trestní právo.

Stážisté:

Mgr. Helena Kopecká: Absolvovala Právnickou fakultu UK. V minulosti pracovala jako právnička v Organizaci pro pomoc uprchlíkům. Působila jako stážistka OSN a následně jako konzultant na Zvláštních senátech soudů v Kambodži.

Mgr. Katarína Hukelová: Vyštudovala PF BVŠP v Bratislave. Po skončení štúdií pracovala ako advokátska koncipientka a neskôr ako právnička v mimovládnom sektore. V súčasnosti pôsobí na Ministerstve spravodlivosti SR.

Bc. Petr Pospíšil: Petr studuje práva a evropská studia na UK. Ve středu jeho zájmu jsou mezinárodní trestní právo, lidská práva, institucionální a bezpečnostní otázky EU. Působí jako redaktor informačního portálu Euroskop.

Mgr. Nikola Klímová: Vystudovala mezinárodní vztahy na FSV UK a nyní studuje právo na PF UK. Zajímá se o mezinárodní trestní právo, investiční arbitráž a lidská práva. Působila jako stážistka u Zvláštních senátů soudů v Kambodži.

Michaela Daňková: Michaela studuje na PrF MU. V rámci studia strávila jeden semestr na Aberystwyth univerzitě ve Walesu. Zajímá se o mezinárodní humanitární právo a právo duševního vlastnictví.

2) Evropský systém ochrany LP

Vedoucí sekce:

Mgr. Kateřina Šimonová

Vystudovala právo na FPR ZČU. V minulosti absolvovala řadu stáží, například v UNHCR, IOM, nebo u ESLP. Pracovala v řadě neziskových organizací nebo jako poradce na Ústavním soudu. Aktuálně je součástí výzkumného týmu Ludwig Boltzmann Institutu pro lidská práva ve Vídni, kde se zaměřuje především na obchodování s lidmi a problematiku dětí omezených na svobodě.

Mgr. Hubert Smekal, Ph.D.

Hubert vystudoval právo a evropskou integraci, působí na FSS MU. Akademický rok 2010-2011 strávil jako držitel Fulbrightova stipendia výzkumem judicializace na UC Berkeley. V létě přednáší na Shandong Uni v Číně; člen Rady vlády pro lidská práva.

Stážisté:

Mgr. Lenka Vavrušová: Lenka vystudovala právo na Právnické fakultě MU. Zde pokračuje v doktorském studiu ústavního práva a působí jako asistentka soudce Nejvyššího soudu.

Mgr. Bc. Monika Hanych: Monika je doktorandkou na PrF MU, vystudovala i žurnalistiku a sociologii na FSS MU. Zaměřuje se na mediální právo, lidská práva a technologie. Nyní hostuje na Tilburg Institute for Law, Tech & Society v Nizozemsku, kde zároveň studuje LLM v oboru lidských práv.

Tereza Bártová: Tereza vystudovala PF UK. Dříve pracovala v Organizaci pro pomoc uprchlíkům, v současnosti působí jako právní koncipientka a zaměřuje se na ochranu lidských práv, azylové a cizinecké právo.

Michal Kubica: Michal studuje magisterský studijní obor na PF MU, v současné době je ve druhém ročníku. Dlouhodobě se zajímá o systém ochrany lidských práv především v evropském kontextu.

3) Mezinárodní politika, byznys a LP

Vedoucí sekce:

Mgr. Lukáš Hoder LL.M.

Vystudoval právo a mezinárodní vztahy na Masarykově univerzitě v Brně a jako Fulbright Scholar studoval mezinárodní právo na Georgetown University (LL.M.) ve Washingtonu, DC. Působí v advokacii. Je autorem monografie *Transatlantické vztahy v době krize* (MUNI Press 2009) a textů na mezinárodněprávní a lidskoprávní témata.

Stážisté:

Martin Pracný: Martin je studentem magisterského oboru právo a právní věda na právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Strávil rok na zahraničním pobytu v polské Poznani a zajímá se především o stav demokracie a situaci dodržování lidských práv v Polsku a v ostatních postkomunistických státech Evropy.

Nela Černotová: Nela studuje právo na PF UK a zajímá se o mezinárodní právo a ochranu lidských práv. Strávila jeden semestr na univerzitě v Mexiku, kde absolvovala stáž na velvyslanectví ČR. Stážuje také na MZV ČR.

4) Česká republika a lidská práva

Vedoucí sekce:

Mgr. Lucie Nechvátalová, E.MA

Lucie vystudovala právo na PrF MU a lidská práva a demokratizaci na EIUC v Benátkách a Université de Strasbourg. Stážovala v OSN, na ESLP a u VOP. Působí na NSS jako asistentka soudce. Věnuje se především evropskému systému ochrany lidských práv, konkrétně zákazu špatného zacházení, pozitivním povinnostem států a odškodňování.

Stážisté:

Mgr. Barbora Antonovičová: Barbora vystudovala PrF MU. Nyní pracuje jako právnička v Kanceláři veřejného ochránce práv, kde se zabývá právy osob se zdravotním postižením. Zajímá se také o dění v zahraniční politice. Mimo odborné aktivity má ráda angličtinu a plavání.

Lukáš Novák: Lukáš je studentem mezinárodních vztahů a evropských studií na Fakultě sociálních studií MU a magisterského oboru právo na Právnické fakultě MU. Zaujímá se především o ochranu lidských práv a problematiku demokratického deficitu v EU.

Kristýna Šulková: Kristýna studuje druhým rokem magisterský obor právo na Právnické fakultě v Olomouci. V rámci lidských práv ji nejvíce zajímá svoboda projevu a prozařování lidskoprávní problematiky do jiných právních odvětví, jako je rodinné či medicínské právo.

www.centrumlidskaprava.cz

Centrum
pro lidská práva
a demokratizaci

Bulletin vydává Centrum pro lidská práva a demokratizaci

Adresa redakce Hubert Smekal, Joštova 10, 602 00 Brno, Česká republika
e-mail hsmekal@fss.muni.cz | **webové stránky** www.centrumlidskaprava.cz
tel. 549 498 264 | **Redakční rada** Jan Lhotský (editor), Hubert Smekal, Kateřina Šimonová, Lukáš Hoder, Lucie Nechvátalová | **Sazba** Michal Oščipovský | **ISSN** 1804-2392.